

2005-12-02

Till: SKB AB
Attn: Saida Laârouchi Engström
Box 5864
102 40 Stockholm

Frågor från Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) med anledning av mötet arrangerad 2005-11-14 av kärnavfallsbolaget Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) i Alunda, Östhammars kommun

Måndagen den 14:e november anordnade kärnavfallsbolaget Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ett möte i Alunda.

Mötet var ett led i samrådsprocessen inför en ansökan om att få bygga en inkapslingsanläggning och ett slutförvar för använt kärnbränsle. Kärnavfallsbolaget (SKB) har annonserat detta möte som "[d]et sista samrådsmötet, enligt miljöbalkens 6:e kapitel, inför inlämnandet av ansökan för inkapslingsanläggningen" Temat för mötet annonserades som "MKB för inkapslingsanläggningen".

I detta dokument ställer Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) frågor som organisationen med anledning av mötet vill ha svar på.

Samråd och MKB för inkapslingsanläggningen och slutförvaret

MKG menar att det inte är acceptabelt att kärnavfallsbolaget delar upp hanteringen av frågan om ett slutförvar för använt kärnbränsle i en del som rör inkapslingsanläggningen och en del som rör slutförvaret. Kärnavfallsbolaget har länge haft detta som en övergripande strategy men

har insett att en sådan hantering inte är förenligt med en ansökan enligt Miljöbalken. Det finns goda skäl för detta:

- en delad ärendehantering gör det svårt att se hela frågan vid beredning och prövning
- en delad ärendehantering innebär att resurser måste läggas på beredning och prövning som annars skulle kunna användas för att delta i samrådsförfarandet för hela ärendet
- en delad ärendehantering innebär att beslut i delprojekt efterfrågas som kan föregripa hanteringen av hela ärendet.

Trots detta har kärnavfallsbolaget gått vidare med sin plan att dela upp ärendet så att man nu planerar att lämna in en ansökan endast för inkapslingsanläggningen enligt kärntekniklagen. Bolaget menar att detta gör det möjligt för myndigheterna att tidsmässigt bättre använda sina resurser för att granska hela projektet. MKG menar att förfarandet i stället minskar myndigheternas och andra aktörers möjlighet att fullt ut delta i den fortsatta samrådsprocessen för hela projektet genom att resurser måste användas för att granska den inkomna ansökan. Det finns fortfarande stora oklarheter i hela projektet och myndigheterna och andra aktörer kommer att behöva alla resurser de har för det fortsatta samrådet enligt miljöbalken.

Kommer kärnavfallsbolaget att ändra sina planer med en separat ansökan för inkapslingsanläggningen enligt kärntekniklagen för att undvika att binda upp resurser hos myndigheter och andra aktörer för granskning och prövning av denna ansökan?

Om kärnavfallsbolaget i dagsläget ändå lämnar in en ansökan för inkapslingsanläggningen enligt kärntekniklagen menar MKG att samrådet inför ansökan inte har genomförts på ett adekvat sätt. Ingen omfattnings- och avgränsningsrapport har framtagits för den miljökonsekvensbeskrivning för inkapslingsanläggningen som måste bifogas ansökan. Det har heller inte funnits en slutlig omfattnings- och avgränsningsrapport för miljökonsekvensbeskrivningen för hela projektet att tillgå innan detta "sista samrådet" för ansökan för inkapslingsanläggningen enligt kärntekniklagen ägde rum. Det "Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken" som enligt kärnavfallsbolaget utgjorde underlag till detta möte har tagits fram utan återkoppling i samrådsprocessen.

Varför har ingen omfattnings- och avgränsningsrapport tagits fram för den miljökonsekvensbeskrivning för inkapslingsanläggningen som måste bifogas ansökan och som bör vara ett underlag för samråd? Om det aktuella mötet är "[d]et sista samrådsmötet, enligt miljöbalkens 6:e kapitel, inför inlämnandet av ansökan för inkapslingsanläggningen", när menar kärnavfallsbolaget att tidigare möten har ägt rum? Vilket underlag om inkapslingsanläggningen har funnits vid dessa möten?

Enligt planeringen för samråd som kärnavfallsbolaget presenterade våren 2005 (bilaga 1) skulle höstens samråd behandla "struktur och innehåll i MKB, speciellt för inkapslingsanläggningen". Enligt den nuvarande planeringen (bilaga 2) kommer det inget samråd om strukturen och innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen, dvs om den nyss publicerade omfattnings- och avgränsningsrapport för miljökonsekvensbeskrivningen för hela projektet.

Kommer inte kärnavfallsbolaget att samråda om omfattnings- och avgränsningsrapporten för miljökonsekvensbeskrivningen för hela projektet?

Kärnavfallsbolaget har meddelat att det kommer en separat miljökonsekvensbeskrivning för ansökan för inkapslingsanläggningen enligt kärntekniklagen. Samtidigt är det uppenbart att inkapslingsanläggningen kommer även att ingå i miljökonsekvensbeskrivningen för ansökan för inkapslingsanläggningen och slutförvaret enligt miljöbalken.

Hur tänker sig kärnavfallsbolaget att myndigheterna ska förhålla sig till den speciella miljökonsekvensbeskrivningen för inkapslingsanläggningen enligt kärntekniklagen när man granskar och prövar ansökan om det i efterhand tas fram en aktuellare miljökonsekvensbeskrivning för samma anläggning?

Insyn i samrådsprocessen

I november 2005 beslutade MKB-forum i Oskarshamn om att samtliga möten för denna verksamhet under på länsnivå i Kalmar län ska vara öppna. I samma veva beslutade Samråds- och MKB-grupp Forsmark, motsvarande verksamhet i Upplands län, att organisationer som erhåller medel från Kärnavfallsfonden ska få observatörsstatus på deras möten. Detta hade MKG begärt. MKG uppskattar att denna förändring skett eftersom den underlättar för organisationen att på ett effektivt sätt granska kärnavfallsprojektet.

MKG har av samma skäl formellt begärt att få närvarorätt eller observatörsstatus vid följande möten:

- Särskilda möten (PLU- och SSA-möten) mellan SKB och myndigheterna, där kärnavfallskommunerna är observatörer.
- Gemensamma möten mellan SKB, SKI och SSI och myndigheternas expertråd INSITE, OVERSITE och SIERG

Kärnavfallsbolaget och Statens kärnkraftsinspektion (SKI) har inledningsvis motsatt sig att MKG får observatörsstatus vid dessa möten. Argumentet är att det skulle vara svårt att reglera närvaron vid mötena om MKG får observatörsstatus.

Statens strålskyddsinstitut (SSI) har inget att invända mot att MKG erhåller observatörsstatus vid PLU- och SSA-mötena.

MKG menar att observatörsstatus vid dessa möten i hög grad skulle underlätta organisationens granskning av kärnavfallsprojektet. Av samma skäl har redan kärnavfallskommunerna fått observatörsstatus.

Tänker kärnavfallsbolaget ändra sig i denna fråga och stödja att MKG erhåller observatörsstatus vid ovanstående möten?

Preliminär miljöriskanalys för inkapslingsanläggningen

Vid motsvarande möte i Oskarshamn 051117 framkom att kärnavfallsbolaget förbereder en preliminär miljöriskanalys för inkapslingsanläggningen. Ett sådant dokument skulle ha varit intressant att få ta del av innan "[d]et sista samrådsmötet, enligt miljöbalkens 6:e kapitel, inför inlämnandet av ansökan för inkapslingsanläggningen".

Varför var inte den preliminära miljöriskanalysen klar innan detta möte?

Risker för terrorism och kärnvapenspridning

All aktivitet som innebär hantering av använt kärnbränsle som är mycket radioaktivt och därmed miljöfarligt och dessutom innehåller plutonium som kan användas i kärnvapen kräver fysiskt skydd. Om dessa risker, som i hög grad är miljöpåverkande, står det inget i det "Underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken" för inkapslingsanläggningen som var ett underlag för mötet.

Hur kommer kärnavfallsbolaget i den preliminära miljöriskanalysen och i miljökonsekvensbeskrivningen för inkapslingsanläggningen hantera frågor som rör risker för terrorism och kärnvapenspridning?

Risker för avsiktliga intrång

I anslutning till samrådsmötet den 4 juni 2005 i Forsmark ställde MKG in frågan om kärnavfallsbolaget är beredda att vidga sitt scenarioarbete för att även ta in avsiktliga intrång utom eller inom ramen för hållbar utveckling. I svaret säger kärnavfallsbolaget att de inte kommer att inkludera avsiktliga intrång i förvaret. Kärnavfallsbolaget hänvisar bl a till internationell praxis. Med internationell praxis menar kärnavfallsbolaget förmodligen arbete som skett inom det internationella atomenergiorganet IAEA:s ramar och inom ramen för samarbete inom Nuclear Energy Agency (NEA) som är en del av OECD.

MKG menar att kärnavfallsbolagets och deras samarbetspartners i andra länder som i olika fora tillsammans har tagit fram denna "praxis" alla har intresse i att undvika att avsiktliga intrång tas upp i framtidsscenarioer över vad som kan hända med ett slutförvar. Detta beror på att dessa scenarier kan uppvisa ogynnsamma utfall ur miljösynpunkt för slutförvar av gruvgångstyp, dvs den typ av slutförvar som kärnavfallsbolaget och deras samarbetspartners utomlands arbetar med att utveckla.

MKG ställer alltså frågan igen:

Är SKB beredd att vidga sitt scenarioarbete för att även ta in avsiktliga intrång utom eller inom ramen för hållbar utveckling?

Göteborg som ovan,

Johan Swahn
Kanslichef

070-467 37 31
johan.swahn [at] mkg.se

Översiktlig mötesplanering 2005 - 2006

2005-05-19

Samrådsmöten etc - genomförda	
16 februari	KASAM seminarium om finansieringsutredningen. Gimo herrgård. Start kvällen 15/2.
10 mars, klockan 9.00-12	Möte Samråds- och MKB-grupp Forsmark SKI:s GD Judith Melin deltar. Sammanfattning av mötet om myndigheternas planering inför granskningen av SKB:s tillståndsansökningar för inkapslingsanläggningen respektive slutförvaret (Östhammars kommun, SKI, SSI). Planering för omhändertagande av långlivat radioaktivt avfall från rivningen av kärnkraftverken (SKB). Rapportering från arbetsgruppen för planprocessen (Länsstyrelsen). Status på samråd enligt Esbo (SKB).
11 mars	MKB-forum Oskarshamn Clab 2. SKB och SKI redovisar erfarenheter från granskningsprocessen med mera. "Projektering". Byggande och drift av inkapslingsanläggningen och slutförvaret, samt de störningar som kan uppstå i samband med till exempel bergarbeten och transporter. Öppna möten. Ska MKB-forums möten vara öppna för allmänheten? För- och nackdelar med detta. SKB:s lokala informationsverksamhet.
5 april	Samrådsmöte med allmänheten i Oskarshamn. "Projektering". Byggande och drift av inkapslingsanläggningen och slutförvaret, samt de störningar som kan uppstå i samband med till exempel bergarbeten och transporter.
21 april, eftermiddag	SKB-dagen
Samrådsmöten etc - kommande	
1 juni 2005	MKB-forum Oskarshamn
4 juni 2005	Samrådsmöte med i första hand fritidsboende i Forsmark. "Projektering". Byggande och drift av inkapslingsanläggningen och slutförvaret, samt de störningar som kan uppstå i samband med till exempel bergarbeten och transporter.
3 juli 2005	Samrådsmöte med i första hand fritidsboende i Oskarshamn. "Projektering". Byggande och drift av

	inkapslingsanläggningen och slutförvaret, samt de störningar som kan uppstå i samband med till exempel bergarbeten och transporter.
25-27 augusti 2005	Gemensamt möte med Samråds- och MKB-grupp Forsmark och MKB-forum Oskarshamn. Studieresa.
17 november 2005	MKB-forum Oskarshamn Diskussion om alternativredovisningen, inklusive nollalternativet. Till mötet kommer miljöjurist att inbjudas för att redogöra för vad som krävs enligt miljöbalken.
18 november 2005	Möte Samråds- och MKB-grupp Forsmark
"Sen höst" 2005	Samrådsmöte med allmänheten i Oskarshamn och Forsmark om struktur och innehåll i MKB, speciellt för inkapslingsanläggningen.
"Våren" 2006	Samrådsmöte med allmänheten i Oskarshamn och Forsmark om redovisning i MKB av alternativa metoder och lokaliseringar.
"Hösten" 2006	Samrådsmöte med allmänheten i Oskarshamn "Projektering". Byggande och drift av slutförvaret, samt de störningar som kan uppstå i samband med till exempel bergarbeten och transporter. Fördjupning av mötet 5 april 2005 med aktuellt underlag om valt område (Simpevarp eller Laxemar).